קובץ לימוד

דידן נצח!

Relive Hei Teves
through learning
the Rebbe's Sichos

PART 2

ופרצת

VAAD TALMIDEI HATMIMIM
Rabbi Tzvi Hirsh Altein
Rabbi Berel Bendet
Rabbi Yossi Bendet

MIVTZA DIDAN NOTZACH
Arik Deren
Chonon Fischer
Mendel Gancz
Moshe Goldshmid
Mendel Wolf

HANDBOOK
Moshe Goldshmid
Mendel Wolf

LAYOUT & COVER DESIGN
Mendel Treitel

The sichos in this booklet are reprinted here courtesy of Kehot Publication Society and Vaad Hanochos B'Lahak.

פתח דבר

As we prepare to mark forty years since the Didan Notzach of Hei Teves 5747, we return to the sichos the Rebbe said while the trial was underway. In the beginning of the year 5746, the Rebbe referred to the case in almost every farbrengen, sometimes addressing it directly and sometimes alluding to it in the sichos. The time allotted for this week's limmud allowed us to include two of those sichos, from the fifth night of Chanukah and Motzaei Shabbos Mikeitz. In both, the Rebbe called on Chassidim to respond to the kitrug by increasing in simcha and hafatzas hamaayanos.

Maslul Alef will learn the Motzaei Shabbos Mikeitz sicha from se'if יט through se'if כה (pp. 15–20, up to se'if כו). This section focuses on the Rebbe's response to the claim that Lubavitch was inactive and his call to expand and publicize its peulos.

Maslul Beis will learn both selections over five days, beginning with se'if ח of the fifth-night Chanukah sicha (pp. 7-14) and continuing with the Motzaei Shabbos Mikeitz sicha (pp. 15-24).

The Kovetz opens with a brief account of the events leading up to these sichos. The learning schedule and questions for both Maslulim appear in the back.

May the study of these sichos lead to an increase in our activities, in the spirit of מוסיף והולך, and may these efforts hasten the coming of Moshiach - the ultimate Didan Notzach!

Vaad Talmidei Hatmimim Haolami

Background

On the fifth night of Chanukah 5746, the children of Tzivos Hashem and the members of Kollel Tiferes Zekeinim Levi Yitzchok filled the downstairs shul in 770. In previous years, the Rebbe had attended a separate Chanukah gathering for each group. This year, with the Rebbe going to the Ohel almost every day during the trial over the seforim, the Rebbe asked that the two gatherings be held together. It was at this kinus, on 29 Kislev, that the Rebbe said the first of the two sichos in this Kovetz.

Chassidim had first heard about the theft at the Yud-Beis Tammuz farbrengen the previous summer, and the farbrengens that followed. The Rebbe spoke about the thirty-five years since the Frierdiker Rebbe's histalkus and explained that with each passing year, the Frierdiker Rebbe was even more alive and active among Chassidim. The seforim were part of his life as Nasi Hador.

As the case moved toward trial, the Rebbe continued to speak about it privately. On 18 Av, the Rebbe called the expanded board of Agudas Chassidei Chabad into yechidus and urged them to act more quickly. On 4 Tishrei, the Rebbe met with the lawyers and singled out the Frierdiker Rebbe's letter to Dr. Alexander Marx, which stated that the library belonged to Agudas Chassidei Chabad. At the Kinus Hashluchim near the end of Cheshvan, the Rebbe instructed Rabbi Krinsky to tell the shluchim about the case, saying that it concerned them *b'gashmius u'beruchnius*. When members of Agudas Chassidei Chabad raised the possibility of

a compromise in a pretrial yechidus, the Rebbe asked if they had said Tehillim or given Tzedaka and described the case as *a "milchamah oif'n beinkel*," a battle over the nesius.

On Shabbos Vayeitzei, Yud Kislev, the Rebbe spoke publicly about the geulah of the Mitteler Rebbe and called for a simcha that could break through all barriers. Between the sichos, the Rashag approached the Rebbe about the case. The Rebbe spoke with visible emotion, naming the Rabbeim one by one and saying that the battle was directed against them all. A few days later, on Yud-Gimmel Kislev, the court ruled that the Rebbe would not have to testify. When the Rebbe came in for Mincha, Chassidim sang *Didan Notzach*, and the Rebbe encouraged the singing.

The trial opened on Yud-Tes Kislev, with testimony beginning the next day. At the Yud-Tes Kislev farbrengen, the Rebbe spoke about how the Alter Rebbe's release from Petersburg had opened the way for Chassidus to reach a far wider circle of Yidden.

At the kinus on the fifth night of Chanukah, the Rebbe drew attention to a detail of that night's hadlakah. For the first time, Beis Hillel's *moisif v'holech* yields more neiros than Beis Shammai's *pocheis v'holech*. Chassidim were to add in their learning of the Torah of the Rabbeim, send unpublished *bichelach* to Kehos, and continue printing Tanya in every city and village. Shortly before the trial, the Rebbe had asked that a Tanya be printed in the library itself. Now the Rebbe also called for a farbrengen every day of Chanukah, with the simcha increasing from day to day.

The Rebbe asked that shluchim to arrange large gatherings for Zos Chanukah, invite rabbonim and local officials, and photograph the events. In 770, the bochurim arranged a farbrengen with the mashpi'im for Motzaei Shabbos. At the Shabbos Mikeitz farbrengen, the Rebbe surprised the crowd by announcing that he would farbreng again that night. The mashpi'im were to farbreng the next morning and throughout Zos Chanukah. When the Rebbe returned from the Ohel on Sunday evening, he held a third farbrengen in two days.

The Motzaei Shabbos sicha in this Kovetz takes up the opposing side's claim that Agudas Chassidei Chabad had been inactive for decades. The Rebbe pointed to what Chassidim had accomplished since the first Yud-

Tes Kislev and asked how much more they could do with the strength Hashem had given them. He called for expanding peulos for Yidden of all ages and opening new Batei Chabad. Reports and photographs were due by Asarah B'Teves so that others could see what was being done and be encouraged to do more. The resulting album, *Let There Be Light*, was published before Yud Shevat.

That same night, the Rebbe returned to the story of the Baal Shem Tov and the Maggid visiting the Alter Rebbe in prison. The Alter Rebbe had already defended the spread of Chassidus with the mashal of the king's crown jewel, ground up in the hope that a single drop would save the king's son. Yet in prison he asked whether he should stop saying Chassidus. The Rebbe dwelled on that question and on the answer he received, **לכשתצא תאמר יותר**. The trial was still underway, and Chassidim were already being called upon to put that answer into practice.

ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה

מהתוועדות מוצש"ק מקץ,
זאת חנוכה, ה'תשמ"ו

*

ח. כל האמור לעיל שייך לכללות הענין דימי חנוכה, ונוסף לזה, יש הוראה ולימוד מענינו המיוחד של יום זה — נר חמישי דחנוכה, כדלקמן.

ובהקדמה:

בנוגע להדלקת נרות חנוכה — מצינו פלוגתא בין ב"ש וב"ה[20]: „ב"ש אומרים יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך, וב"ה אומרים יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך", והלכה — כב"ה.

ובכן, בנר חמישי דחנוכה ישנו חידוש מיוחד — שזוהי הפעם הראשונה שלשיטת ב"ה („מוסיף והולך") מדליקים מספר נרות גדול יותר מלשיטת ב"ש („פוחת והולך"), שכן, לשיטת ב"ה מדליקים בלילה החמישי חמשה נרות, ולשיטת ב"ש — ארבעה נרות!

ובאופן כזה נמשך בלילות שלאח"ז — שמלילה ללילה הולך וגדל הפער בין מספר הנרות שמדליקים לשיטת ב"ה למספר הנרות שמדליקים לשיטת ב"ש, עד ללילה האחרון — שמונה נרות לשיטת ב"ה, לעומת נר אחד לשיטת ב"ש!

ובענין זה יש הוראה ולימוד בעבודת האדם לקונו, כדלקמן.

ט. כללות הענין דנרות חנוכה הוא — להאיר על פתח ביתו מבחוץ[21], כלומר, להאיר את החושך שבבית ושבחוץ, „משתשקע החמה"[22].

והנה, עבודה זו נחלקת לב' סוגים כלליים — „סור מרע" ו„עשה טוב"[23], מצוות לא־תעשה ומצוות עשה.

ולדוגמא, בענין החינוך — הן בנוגע לחינוך של גדולים וזקנים בעצמם, והן בנוגע לחינוך הילדים:

ישנם דברים בלתי־רצויים שצריכים להתייחס אליהם באופן שלילי — „סור מרע", ע"י השמירה והזהירות דמצוות

---

20) שבת כא, ב.

21) שם. רמב"ם הל' חנוכה שם ה"ז. טושו"ע שם ס"ה.

22) שבת שם. רמב"ם שם ה"ה. טושו"ע שם רסתרע"ב.

23) לשון הכתוב — תהלים לד, טו.

לא־תעשה, וכמו: כאשר חשקה נפשו ביותר לאכול ולשתות — עליו להתאפק ולהמנע מאכילה ושתי' עד שיודע תחילה אודות כשרותו של המאכל והמשקה, ויברך להקב"ה שנתן לו את המאכל והמשקה, אשר, עי"ז יהי' הגוף בריא ושלם, לאורך ימים ושנים טובות.

וכמו כן צריכים להשתדל לעשות דברים טובים — „עשה טוב", קיום מצוות עשה, ובכללות — מצות הצדקה, השקולה כנגד כל המצוות[24].

ישנו סוג בבנ"י (ב"ש) שעיקר עבודתם בקו ד„סור מרע" — להלחם נגד הדברים הבלתי־רצויים; וישנו סוג בבנ"י (ב"ה) שעיקר עבודתם בקו ד„עשה טוב" — להוסיף בעניני טוב וקדושה (ועי"ז מתבטלים העניינים הבלתי־רצויים בדרך ממילא)[25].

ובהתאם לכך, ישנו חילוק באופן העבודה — „פוחת והולך" או „מוסיף והולך"[26]:

כאשר עיקר העבודה היא בקו ד„סור מרע", שלילת דברים בלתי־רצויים (שיטת ב"ש) — הרי בהתחלת העבודה, כאשר המשיכה לדברים בלתי־רצויים היא בתקפה, דרוש מאמץ רב כדי לבטל את תוקף המנגד, ולכן, יש צורך בריבוי אור, „שמונה נרות", אבל למחרתו, מכיון שכבר נחלש תוקף המשיכה לענינים גשמיים וחומריים („פוחת והולך") — אין צורך במאמץ רב כל כך, ובמילא, מספיק להדליק שבעה נרות, „מכאן ואילך פוחת והולך".

אבל כאשר עיקר העבודה היא בקו ד„עשה טוב", להוסיף בעניני טוב וקדושה, „נר מצוה ותורה אור" (שיטת ב"ה) — מתחילים אמנם עם נר אחד, אבל „מכאן ואילך מוסיף והולך", שכן, מיום ליום הולך וגדל ה„תאבון" לעניני תורה ומצוותי', „מי שיש לו מנה רוצה מאתיים"[27], ובמילא, יש צורך להוסיף באור.

וכאן באה ההדגשה המיוחדת בנר חמישי:

נוסף לכך שההלכה היא כדעת ב"ה, „יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך", היינו, שעיקר העבודה היא להוסיף באור, ועי"ז מתבטלים העניינים הבלתי־רצויים בדרך ממילא — הרי בליל חמישי דחנוכה ישנה הדגשה יתירה בנוגע לעבודה ד„מוסיף והולך", שכן, בלילות שלפנ"ז ראו ריבוי נרות אצל ההולכים בשיטת ב"ש לגבי ההולכים בשיטת ב"ה, אמנם, מליל חמישי ואילך רואים במוחש שריבוי הנרות הוא — אצל ההולכים בשיטת ב"ה, שעיקר עבודתם להוסיף באור[28]!

י. ויש לקשר ענין הנ"ל עם שיעור היומי ברמב"ם, כדלקמן.

ובהקדמה — שגם בספרו של הרמב"ם מודגש החיבור דזקנים וילדים,

---

24) ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א. וראה תניא פל"ז.

25) ראה לקו"ת שה"ש מח, ג.

26) בהבא לקמן — ראה גם תו"א מקץ לד, ב. ספר הליקוטים (דא"ח — להצ"צ) ערך חנוכה ס"ח. ועוד.

27) ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יד"ד. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.

28) בתחלת העבודה, כשהרע בכל תקפו ומבלבל ביותר וכו' — רואים ההכרח בהסרת הבלבולים („סור מרע") ובכל תוקף האפשרי בזה; לאחרי נצחון הראשון בזה (בלילה הא') — נתמעט הבלבול וכו' — ועד שבאים למצב שעיקר העבודה הוא „ועשה טוב".

כפי שכותב הרמב"ם בהקדמתו לספר „משנה תורה", שמטרת חיבורו — „שיהיו כל הדינין גלויין לקטן ולגדול".

ומזה מובן גם בנוגע לביאור תוכן ההלכות בעבודת האדם — כמ"ש הרמב"ם[29] ש„רוב דיני התורה אינן אלא . . לתקן הדעות וליישר כל המעשים" — שהוראות אלו שייכות אף הן „לקטן ולגדול", בהתאם לענינו של הרמב"ם — „מורה הנבוכים" — להורות את דרך התורה לכאו"א מישראל, „לקטן ולגדול".

יא. שיעור היומי ברמב"ם[30] הוא — „הציווי שנצטווינו להשיב את הגזילה . . והוא אמרו יתעלה[31] והשיב את הגזילה אשר גזל וגו'",

וביאור הענין בעבודת האדם לקונו[32]:

כל עניני העולם, מכיון שנבראו ע"י הקב"ה — „בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" — הרי בודאי שהן באופן של טוב וקדושה.

ומכיון שכן, הרי כאשר רואים בעולם דבר בלתי־רצוי — אין זה אלא ענין של גזילה, היינו, ש„מלכות יון הרשעה" וכיו"ב — ה„יצר", גזל את הדבר מרשות הקדושה!

ולדוגמא: כאשר ה„יצר" גורם להחסיר ח"ו באמירת ברכה, עניית „אמן", או אפילו במניעת הפצת היהדות ברגע מסויים — הרי בכך גוזל דבר מרשות הקדושה, ועכ"פ — גזילת רגע שהיו יכולים לנצלו לעניני קדושה.

ובהדגשה — שזהו"ע של גזילה דוקא[33], ולא גניבה, שכן, גניבה פירושה — ש„לוקח . . בסתר ואין הבעלים יודעים"[34], משא"כ גזילה, שלוקח „בגלוי ובפרהסיא"[34], בידיעת הבעלים, ובנדו"ד, מכיון ש"ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו"[35] (כפי שאמרתם זה עתה?) — לא שייך כאן המושג של גניבה, כי אם גזילה.

וזוהי שליחותם של „צבאות־השם" — להלחם עם ה„יצר" („מלכות יון הרשעה"), לנצחו ולבטלו מכל וכל, ולא עוד, אלא אפילו בנוגע לענינים שכבר נגזלו ע"י ה„יצר" — יש להשיבם לגבול הקדושה[36].

ובודאי שהקב"ה נותן לכאו"א את כל הכחות הדרושים לכך[37], ולא עוד, אלא ש„קרוב אליך הדבר מאד"[38] (כפי שאמרתם זה עתה?): צריכים רק להחליט בתוקף המתאים, עד לאופן ד„יגעתי", ואז בטוחים ש„יגעתי ומצאתי"[39] (כפי שאמרתם זה עתה?), היינו, שכאו"א יוכל למלא את שליחותו בהשבת הענינים שבעולם — לגבול הקדושה.

יב. וכאן באה ההוראה מאופן הדלקת נר חנוכה, ובמיוחד — נר חמישי דחנוכה:

כדי לבטל את מציאותה של „מלכות יון הרשעה", מציאותו של ה„יצר" —

---

29) סוף הל' תמורה.
30) לקטנים — בספר המצוות מ"ע קצד.
31) ויקרא ה, כג.
32) בהבא לקמן — ראה גם לקמן ע' 455 ואילך.

33) „והחוצפה" גדולה ביותר.
34) רמב"ם הל' גניבה פ"א ה"ג.
35) תניא רפמ"א.
36) ע"י „כפליים לתושיה", ש„אם ה' רגיל לקרות דף אחד יקרא ב' דפים כו'" (אגה"ת ספ"ט — מויק"ר רפכ"ה).
37) ראה תנחומא נשא יא. במדב"ר פי"ב, ג.
38) נצבים ל, יד.
39) מגילה ו, ריש ע"ב.

אין צורך דוקא במלחמה ישירה עם המנגד; אדרבה — עיקר ההדגשה צריכה להיות על ההוספה באור, כהוראת ימי חנוכה, ובהדגשה מיוחדת בליל חמישי דחנוכה (כנ"ל בארוכה) — „מוסיף והולך", וכאשר מוסיפים באור — אזי מתבטלת מציאות המנגד בדרך ממילא.

והמעשה הוא העיקר — לעסוק בכל עניני העבודה ד„נר מצוה ותורה אור" באופן ד„מוסיף והולך", ובדרך ממילא פוחתים והולכים כל הענינים הבלתי־רצויים, עד שמתבטלים לגמרי.

וע"י כללות העבודה בעניני קדושה באופן ד„מוסיף והולך", ובלשון הכתוב[40] „ילכו מחיל אל חיל" — זוכים להמשך הכתוב „יראה אל אלקים בציון", וזוכים לראות בעיני בשר את נרות המנורה בביהמ"ק, „אני מראה לכם נרות של ציון"[41], במהרה בימינו ממש.

* * *

יג. ישנו ענין נוסף בימי חנוכה — הקשר והשייכות עם חג הגאולה של אדמו"ר הזקן (מאסרו הראשון) בי"ט כסלו, כידוע[42] ששלימותה של הגאולה די"ט כסלו היתה בימי חנוכה, ומודגש הקשר ביותר בגאולה ממאסרו השני — שיצא לחירות (בנר שלישי[43] או) בנר חמישי דחנוכה".

ובהקדמה — שגם בפעולות אדמו"ר הזקן מודגש החיבור דזקנים עם ילדים, שכן, בין ה„זכיות" המיוחדות של אדמו"ר הזקן (כפי שנימנו ע"י זקני החסידים[44]) — ישנם ענינים שבהם מודגשת השייכות „לקטן ולגדול":

א) „נוסח התפלה" — סידור — השוה לכל נפש, „לקטן ולגדול". ומודגש מיד בהתחלת הסידור — „מודה אני", שכן, כאו"א מישראל, קטן וגדול בשוה, מתחיל את היום („כשניעור משנתו", בהיותו במצב של תכלית הקטנות בעבודת ה') באמירת „מודה אני לפניך כו' שהחזרת בי נשמתי", אשר, נשמה זו היא הבעה"ב על כל מציאותו של האדם (מראשו ועד עקבו), ומהקטן שבקטנים עד לגדול שבגדולים.

ב) „פרסום והפצת תורת החסידות" [כידוע[46] שעיקר הענין ד„יפוצו מעינותיך חוצה" התחיל לאחרי הגאולה די"ט כסלו, ששלימותה, וכן המשכה בגאולה מהמאסר השני — בימי חנוכה (ובמיוחד נר ה' דחנוכה), שנקבע על נס השמן[47], הקשור עם פנימיות התורה[48]] — שבענין זה מודגשים ב' הקצוות דגדול וקטן: „מעינותיך" — ענינים הכי נעלים ועמוקים בחכמת התורה, השייכים „לגדול" וביחד עם זה, באים ענינים אלו באופן של הפצה עד

---

40) תהלים פד, ח. וראה ברכות ומו"ק בסופן. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א. ושו"נ.

41) יל"ש ר"פ בהעלותך.

42) ראה לקו"ד (ח"א יב, א) שאדה"ז חזר מפטרבורג לוויטעבסק ביום ב' דחנוכה. וראה ברכות הנהנין לאדה"ז (פי"ג ה"ה): לא יברך החולה (ברכת הגומל) עד שיחזור לבוריו לגמרי.

43) „היום יום" — כ"ז כסלו, ג' חנוכה.

44) סה"ש תורת שלום ע' 84. וי"ל דבשניהם היו עניני גאולה (גם כפשוטם) — ראה „היום יום" עם הערות וציונים (קה"ת תשמ"א) ס"ע יג.

45) לקו"ד ח"ד תשיח, ריש ע"ב.

46) סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

47) שבת כא, ב ובפרש"י שם ד"ה מאי.

48) לקו"ת שה"ש ב, ד ואילך. ובארוכה — אמרי בינה שער הק"ש פנ"ד ואילך.

ל„חוצה", המקום שבו נמצא ה„קטן", שגם הוא יבין את המעיינות.

ובכן, נוסף על כללות ההוראה דימי חנוכה (ובהדגשה מיוחדת בנר ה' דחנוכה) להאיר את העולם ע"י „נר מצוה ותורה אור" באופן דמוסיף והולך — ישנה הדגשה מיוחדת גם בנוגע לאור דפנימיות התורה, „יפוצו מעיינותיך חוצה", כמודגש גם בשמו של אדמו"ר הזקן — „שניאור", שפירושו „שני אור"[49], ע"ש שהאיר את העולם בשני האורות דתורת הנגלה ותורת הנסתר.

יד. ובהתאם לכך — יש לעורר ע"ד ההוספה בהפצת המעיינות חוצה בכל מקום ומקום:

א) לימוד תורתו של אדמו"ר הזקן, וכן לימוד תורתם של כל רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו — צריך להיות באופן של הוספה, הן בכמות והן באיכות, ביתר התמדה ושקידה כו', לגבי אופן הלימוד עד עתה, באופן דמוסיף והולך ואור.

ב) כל אלו שיש ברשותם כתבים או „ביכלאך" של דרושי חסידות שלא נדפסו עדיין — מבקשים אותם שישלחום בהקדם הכי אפשרי להנהלת קה"ת, על מנת לפרסמם בדפוס, ואשרי חלקם וגדול זכותם — שעל ידם יתוסף בלימוד תורת החסידות, באופן של הפצה, ברבים, עד למקום ה„חוצה".

ג) וכל זה — בהוספה להדפסת ספר התניא בכל עיר ובכל כפר, כמדובר בארוכה כמ"פ[50].

ולכן, ישלחו מכאן סכום נוסף לכאו"א מהשלוחים, בתור השתתפות בכל פעולות אלו ד„בתי חב"ד" — לייסד במקומות חדשים, או להוסיף באור במקומות שבהם ישנו כבר „בית־חב"ד", באופן דמוסיף והולך ואור.

טו. ועוד ענין כללי שיש להוסיף בו — ענין השמחה.

ובהקדמה:

ענין השמחה — כפי שהזכרתם זה עתה[51]: „ישמח ישראל בעושיו"[51], וכן „ישמח ה' במעשיו"[52] — הו"ע כללי בכל עניני תורה ומצוות[53].

ומזה מובן גם בנוגע לימי חנוכה — אשר, עם היות שנקבעו בעיקר ע"ש נס הנרות (ענין ההוספה באור), הרי בודאי שצריך להיות בהם גם ענין השמחה, כבכל שאר המצוות, ואדרבה — במכ"ש וק"ו — מפני מעלתה המיוחדת שמאירה בפנים ובחוץ, „על פתח ביתו מבחוץ".

ועאכו"כ לדעת הרמב"ם[54] — „התקינו חכמים . . שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן בכ"ה בכסלו ימי שמחה והלל"[55], בודאי יש בחנוכה חיוב מיוחד בענין השמחה.

ויש להוסיף, שבימינו אלו צריכה להיות הדגשה יתירה בענין השמחה —

---

49) ראה לקו"ש ח"ו ע' 37. וש"נ.

50) ראה שיחת ש"פ בא, ג' שבט תשד"מ (נדפסה בלקו"ש חכ"ו ע' 320 ואילך). ועוד.

51) תהלים קמט, ב.

52) שם קד, לא.

53) ראה רמב"ם סוף הל' לולב. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 639 הערה ד"ה קיום המצוות. וש"נ.

54) הל' חנוכה פ"ג ה"ג.

55) וראה גם מהרש"ל (יש"ש לב"ק פ"ז סל"ז) שלדעת הרמב"ם — „אותן סעודות שעושים בימי חנוכה . . הם סעודות מצוה". וראה ב"ח או"ח סתר"ע, שמדברי הרמב"ם מוכח קצת „דבחנוכה יש לנהוג שמחה ומשתה". וראה בארוכה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. וש"נ.

שכן, כאשר רואים את התגברות חושך העולם („משתשקע החמה") באופן מיוחד כו', יש להוסיף עוד יותר בענין השמחה, כדי לבטל את כל הענינים הבלתי־רצויים מכל וכל, „עוצו עצה ותופר"[56].

ובמכ"ש וק"ו: אם נהגו ישראל לקבוע ענין של תענית[57] כדי לבטל ענין בלתי־רצוי — הרי עאכו"כ שיכולים וצריכים לבטל ענינים בלתי־רצויים ע"י הוספה בענין השמחה[58] [ובפרט ע"פ דברי אדמו"ר הזקן באגה"ת[59] שבדורותינו אלה אין בכחנו להתענות כו'], ע"ד דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו[60], שהענינים שפועלים בר"ה ע"י העבודה ד„גילו ברעדה" — פועלים בשמע"צ ושמח"ת ע"י העבודה דשמחה, שמחה של תורה ושמחה של מצוה.

ובנוגע לפועל:

דבר נכון וטוב — להציע ולקבוע, אשר, בכל יום ויום דחנוכה (החל מימי חנוכה השתא) יעשו מסיבות של שמחה („פאַרבריינגענישן"), ובזה גופא — באופן דמוסיף והולך ואור, ע"ד נרות חנוכה.

וע"פ האמור, מובן, שאין כאן שום חשש לענין של „חדש" [כידוע גודל הזהירות שלא לחדש דברים חדשים, וכפתגם גדולי ישראל — ע"ד הצחות — „חדש אסור מן התורה"], שכן, ענין השמחה הו"ע עיקרי בכל המצוות, ובפרט בימי חנוכה, אשר, לדעת הרמב"ם נקבעו (גם) ל„ימי שמחה".

טז. ולסיכום — הנקודה הכללית דכל האמור לעיל:

בעמדנו בנר חמישי דחנוכה, שבו מודגשת ביותר שיטת ב"ה, „מוסיף והולך", בענין האור (כנ"ל בארוכה) — כמודגש גם בשם „הלל", כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בלקו"ת[61] ש„נק' הלל, מלשון בהילו[62] נרו", ענין האור והגילוי — יש להוסיף בכל עניני „נר מצוה ותורה אור", כולל ובמיוחד הפצת פנימיות התורה, וכן הוספה בענין השמחה, מוסיף והולך באור.

ואם „מעט אור דוחה הרבה מן החושך"[63] — הרי עאכו"כ שכאשר מוסיפים ומרבים באור, לא זו בלבד שדוחים את החושך, אלא עוד זאת, שמתבטל לגמרי, עד שלא נשאר ממנו רושם כלל, ואדרבה — אתהפכא חשוכא לנהורא[64].

ובפשטות — שכל הענינים שבעבר הפריעו (או רצו להפריע) להפצת המעינות חוצה,

— החל מ„מלכות יון הרשעה", שרצונם הי' „להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", וכפי שמדייק כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו[65], ש„תורתך" ו„חוקי רצונך", קאי (בעיקר)

---

56) ישע' ח, י.

57) עינוי הגוף שהוא „קנין הקב"ה" (שו"ע אדה"ז הל' נזקי גוף ונפש — מרדב"ז הל' סנהדרין ספי"ח).

58) להעיר ממארז"ל (תענית כב, א) „אינשי בדוחי אנן" — שע"ז היו „בני עלמא דאתי".

59) פ"ג.

60) „היום יום" — כ"ב תשרי, שמע"צ. סה"מ קונטרסים ח"ב שלט, א.

61) שה"ש מח, ג.

62) איוב כט, ג.

63) ראה תניא פי"ב. לקו"ת שם. ובכ"מ.

64) ראה זח"א ד, א.

65) ראה ד"ה מאי חנוכה תש"א. ועוד. ובארוכה — לקו"ש ח"ג ע' 815.

על פנימיות התורה, ה„מעיינות" דתורה —

הרי ע"י ההוספה בענין השמחה, שפורצת גדר[66] — פורצים את ההגבלות דחושך זה ומבטלים אותו לגמרי, עד שלא נשאר ממנו רושם כלל וכלל, ואדרבה — הרושם הוא בפועל — ד„כן ירבה וכן יפרוץ"[67], הלוך ומוסיף ואור!

* * *

יז. נהוג לסיים כל כנס בענין הצדקה. ולכן, יחלקו לכולם, ל„צבאות־השם", לזקנים וזקנות, ולכל הנאספים — ג' מטבעות: מטבע הא' — לצדקה, מטבע הב' — לצדקה הקשורה עם חנוכה, ומטבע הג' — לעשות בה כטוב בעיניהם.

וכדי להדגיש שכל ענינים אלו נעשים מתוך שמחה וטוב לבב — נסיים, כרגיל, בניגוני שמחה:

הניגון „עוצו עצה ותופר" — שמבטלים את כל הענינים ד„מלכות יון הרשעה", ועד"ז בנוגע לביטול ה„יצר",

ולאחריו — הניגון על הפסוק[68] „אך צדיקים יודו לשמך גו'", הקשור עם הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

ולאחריו — הניגון „שיבנה בית המקדש במהרה בימינו" — כרגיל בכל הכנסים.

ובהוספה — מכיון שצריכים לפעול את הענין דפריצת כל הגדרים כו', באופן ד„ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"[69], ויתירה מזה — „כיתרון האור מן החושך"[70], „כן ירבה וכן יפרוץ",

— וכידוע[71] גם הסיפור שהבעש"ט והמגיד אמרו לאדמו"ר הזקן, שלאחרי המאסר והגאולה יוסיף עוד יותר בהפצת ופירסום תורת החסידות —

יוסיפו — לאחרי כל הניגונים — את הניגון „ופרצת".

יח. כמו כן נוסיף עוד חידוש בכנס זה — להתפלל יחדיו גם תפלת ערבית.

ולהעיר, שתפלת ערבית שייכת במיוחד לזקנים וזקנות — שכן, ימי הזקנה הם בבחינת „ערבית" ביחס לכללות ימי החיים[72], לאורך ימים ושנים טובות (ובלשון, כמנהג ישראל שתורה היא) עד מאה ועשרים שנה, ובינתיים — בודאי יבוא משיח צדקנו, שאז יהיו חיים נצחיים, שלא בערך לגבי מאה ועשרים שנה.

ולהוסיף, שאע"פ שמתפללים ערבית, אין זה סתירה לחלוקת המטבעות על מנת לתת לצדקה, שזמנה ביום[73] — מכיון שהדיבור וההחלטה ע"ד נתינת הצדקה הי' בסמיכות לתפלת מנחה, ונתינת הצדקה בפועל (לעני או למוסד) תהי' לאחרי עלות השחר.

יט. ובכן, סדר הדברים — כדלקמן:

לכל לראש — תפלת ערבית כולנו יחדיו, „בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ו(גם) בבנותינו" (בעזרת־נשים),

---

66) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.
67) שמות א, יב.
68) תהלים קמ, יד. — ונאמר בהמשך ל„עוצו עצה ותופר" לאחרי כל תפלה.
69) ויצא כח, יד.
70) קהלת ב, יג.
71) בית רבי ח"א פט"ז בהערה.
72) ראה סה"מ קונטרסים ח"א קסז, ב. סה"מ אידיש ע' 201.
73) ראה לקו"ש ח"ט ס"ע 292 ואילך. ושנ"נ.

ינגנו את הניגונים האמורים, בהוספת הניגון „ופרצת",

יחלקו — ע"י ה„טנקיסטים", והמדריכים והמדריכות — את המטבעות על מנת לתת לצדקה, ובודאי יוסיף כאו"א מדילי', כפי נדבת לבו, כיד ה' הטובה עליו,

ואח"כ — ריקוד, ויה"ר שבקרוב ממש נרקוד לקבל פני משיח צדקנו, מתוך שמחה וטוב לבב, הלוך ומוסיף ואור.

[התפללו ערבית.

אח"כ ניגנו „עוצו עצה ותופר". „אך צדיקים גו". הש"ץ שי' ניגן „יהי רצון כו' שיבנה בית המקדש במהרה בימינו". „ופרצת" (כשכ"ק אדמו"ר שליט"א מנצח על השירה, בשמחה רבה ועצומה).

אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א מטבעות למדריכים ולמדריכות, לאחראים על הכוללים, ול„טנקיסטים" שיחיו — כדי לחלק בין כל הנאספים שיחיו].

בלתי מוגה

יט. ומכאן באים לענין נוסף — הקשור אף הוא עם הוספה בעניני יהדות, תורה ומצוותי׳.

ובהקדמה:

בא׳ ממכתביו אודות הרדיפות והטענות נגד החסידים כו׳ — כותב אדמו״ר הזקן[116]: ״נתתי שמחה בלבי מעת אשר שמעתי שהם (המנגדים) מגמגמים בשקרים גדולים יותר מכפי שהדעת טועה . . אשר כל השומע יצחק להם, וכל בית ישראל מקטן ועד גדול מכירים כי שקר בימינם כו׳״, ומסיים: ״אי לזאת שישו ושמחו בה׳ כו׳״.

אמנם, לכאורה נשאלת השאלה: אם זוהי טענה שאין לה שום יסוד כלל — כיצד יתכן שתהי׳ טענה כזו, הרי אמרו חז״ל[117] ״אין אדם נחשד בדבר אא״כ כו׳״?!

דוגמא לדבר:

ידוע[118] שבין הטענות שהיו נגד רבינו הזקן בעת המאסר, היתה טענה שרצונו להיות מלך בישראל, ובמילא, הרי זו מרידה במלכות! ועד כדי כך, שכאשר הרופא מצד הממשלה בחן את רבינו הזקן, הביע את דעתו, שמבחין אצלו צמאון ותשוקת הלב לדבר שלעולם לא יוכל להשיגו — דבר שחיזק את החשד שרצונו להיות מלך[119].

רבינו הזקן, טען, כמובן, שזהו דבר שאין לו שחר, כשם שהוכיח את צדקתו בנוגע לשאר הטענות אודות עניני יהדות, נוסח התפלה, וכיו״ב.

אמנם, ידוע הסיפור והביאור של כ״ק מו״ח אדמו״ר — שטענה זו הי׳ לה יסוד מצד **פנימיות** הענינים:

עבודתו של רבינו הזקן היתה באופן של ״יחוד נפלא״ עם ספירת **המלכות**, שענינה — ״מלכותך מלכות כל עולמים״[120], ובמילא, ראה הרופא שיש בלבו תשוקה וצמאון לענין המלכות, להתנהג כמלך בישראל, אלא שלא מצא ידיו ורגליו מהי המשמעות של ״מלכות״ ו״מלך״ אצל רבינו הזקן!

ועד״ז מובן גם בנוגע לטענות נגד החסידים כו׳, שעם היות שאין שחר לטענות אלו, מ״מ, צריך להיות איזה יסוד לדבר:

---

116) בית רבי ח״א ספי״ג. ספר התולדות אדה״ז ע׳ קפו. 117) מו״ק יח, ב. 118) קונטרס לימוד החסידות ס״ע 9. 119) סה״מ תרפ״ז ע׳ רלה. 120) תהלים קמה, יג.

כאשר נשמעת טענה שחסידי חב"ד אינם פעילים, אינם עוסקים בעניני יהדות כדבעי — הנה לכל לראש צריכים לדעת שטענה זו אין לה שחר! מאז י"ט כסלו הראשון, שאז התחיל הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה"[121], עוסקים בהפצת המעיינות חוצה, ועד עתה עסקו ופעלו עולם ומלואו!

אמנם, ביחד עם זה, עצם העובדה שנשמעת טענה כזו מצדם של הטועים, מהווה הוכחה ש"יש בו" משהו מטענה זו, כאמור, "אין אדם נחשד אא"כ כו'".

וענין זה צריך להיות מובן לכאו"א מישראל, כלומר, דבר הגלוי, ולא דבר נסתר ונעלם, שאז אינו שייך אלא למי שיש לו עסק בנסתרות...

ובכן, מצינו סיפור בגמרא[122] אודות נקדימון בן גוריון, שאע"פ שנתן צדקה בריבוי מופלג, שלא בערך לגבי שאר ישראל, מ"מ, "כדבעי לי' למיעבד לא עבד", ולכן, נחשב הדבר כאילו "לא עבד צדקה", ועד כדי כך, שבגלל זה קיבל עונש (לא עלינו, ולא על שום אדם בעולם), ככל פרטי סיפור הגמרא אודות בתו כו'.

ומזה מובן, שכאשר יש בכחו וביכלתו של יהודי לפעול יותר ממה שפעל, ובמילא, "כדבעי לי' למיעבד לא עבד" — הרי זה נחשב כמו שלא פעל!

ובנוגע לענייננו — עצם הטענה על העדר הפעילות, עם היות שאין לה שחר, יש בה הוראה בעבודתו, שכן, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה", וההוראה היא — שלמרות כל מה שעשה ופעל, אין זה "כדבעי לי' למיעבד"!

אמנם, עשה ופעל רבות, עולם ומלואו, אבל אעפ"כ, לפי ערך הכחות והיכולת וברכת הצלחה שנותנים לו מלמעלה — אין זה "כדבעי לי' למיעבד", ובמילא, עליו להוסיף כהנה וכהנה.

ויש לבאר זאת ע"פ משל ודוגמא בקשר לימי חנוכה — הדלקת נר אחד בליל שני דחנוכה, אשר, עם היות שיכול לברך אקב"ו להדליק נר חנוכה, וכן שעשה נסים, ואין זה ברכה לבטלה ח"ו, מ"מ, לא קיים את המצוה "כדבעי", עד שיוסיף וידליק שתי נרות, ועד"ז בליל שלישי — שלש נרות, עד ליל שמיני, "זאת חנוכה" — כל שמונת הנרות, הקשורים עם השלימות דימות המשיח, כינור של שמונה נימין (כנ"ל בארוכה).

כ. ובהתאם לכך, דובר לעיל[123] ע"ד עידוד והתעוררות להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בפעולות בכל עניני יהדות, תורה ומצוותי', בהוספה על כל הפעולות שנעשו ביום שלפנ"ז, כדבעי ובשלימות — לפי ערך המעמד ומצב

---

121) ראה סה"ש תו"ש ס"ע 112 ואילך. 122) כתובות סז, א. 123) שיחת נר ה' דחנוכה ס"ד. סי"ד.

דיום שלפנ"ז.

ותיכף ומיד קישרו את הדברים עם ענין שהזמן גרמא:

מכיון שבאותה הזדמנות התאספו ילדי ישראל, "צבאות השם", עליהם נאמר[124] "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", וכן **זקנים וזקנות** בישראל — לכן, הציעו שתהי' הוספה מיוחדת בנוגע לפעולות עם ילדי ישראל, ובמקביל, פעולות עם זקנים וזקנות בישראל, כולל — הפעולות עם כל אלו שבינתיים, שגילם — בין הילדים והזקנים, ע"י "בתי־חב"ד" בכל מקום ומקום.

ונקודת הענין — להוסיף בכל הפעולות של "בתי־חב"ד" בכל מקום שהם באופן ד"מוסיף והולך", ובמקום שלעת־עתה לא קיים "בית־חב"ד" (מאיזו סיבה שונה ומשונה) — יש לייסד "בית־חב"ד" תיכף ומיד, והתייסדותו תהי' באופן דמוסיף והולך מיום ליום.

וכדי לצרף ולזכות בענין זה את כל אחינו בנ"י שבכל קצוי תבל, שאז ישנו גם כח הציבור, "**ברבים** היו עמדי"[125] — הודיעו מיד שתנתן מכאן השתתפות בסכום מסויים עבור כל ג' הפעולות הנ"ל, עם הילדים, עם הזקנים והזקנות, ושאר הפעולות של "בתי־חב"ד".

כא. והנה, נוסף על עצם ההתעוררות ע"ד ההוספה בכל הענינים האמורים, צריך להיות גם ענין של **פרסום**. ובהקדמה:

ידוע פס"ד הרמ"א[126] — מתשובות הרשב"א[127] — ש"מצוה לפרסם עושי מצוה". וטעם הדבר (שהרי אין זה גזירה בעלמא, כי אם, ע"פ שכל והסברה) — מפני שפירסום הדבר יגרום שממנו יראו וכן יעשו רבים, ונוסף לזה, גם בנוגע לעצמו — הרי בידעו שיפרסמו את מעשיו, ישתדל להוסיף בזה כהנה וכהנה.

ומי לנו גדול מראובן, "בכור יעקב"[128] (עם כל ה"שטורעם" בהפלאת מעלתו של ראובן) — שעליו אומרת התורה[129]: "אילו הי' יודע ראובן שהקב"ה **מכתיב עליו** וישמע ראובן ויצילהו מידם, הי' טוענו (ליוסף) ומוליכו אצל אביו"!

והגע עצמך: ראובן, בכורו של יעקב, אשר, בודאי עשה את כל התלוי בו להציל את יוסף — אומרת התורה שהי' יכול לעשות יותר מזה, אילו היתה התעוררות נוספת מבחוץ, עי"ז ש"הי' יודע שהקב"ה **מכתיב עליו**", ענין הפירסום!

---

124) תהלים ח, ג. 125) שם נה, יט. וראה ברכות ח, רע"א. 126) יו"ד סרמ"ט סי"ג. מג"א או"ח סקנ"ד סקכ"ג. 127) ח"א סתקפ"א. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 276 הע' ד"ה מצוה. וש"נ. 128) וישלח לה, כג. 129) ויק"ר פל"ד, ח. רות רבה פ"ה, ו. ועוד.

ובכן, סיפור זה בתורה מהוה הוראה שיש לפרסם עושי מצוה, שכן, בידעם שיפרסמו את מעשיהם, ישתדלו להוסיף בזה כהנה וכהנה.

הן אמת שישנה מעלה בהנהגה ד"הצנע לכת", ובפרט ע"פ מ"ש בנבואה הידועה שסיומה: "מה ה' דורש ממך . . הצנע לכת עם אלקיך"[130]; אבל, ביחד עם זה, רואים במוחש שטבע האדם — כפי שהטביע בו הקב"ה — שהידיעה אודות פירסום מעשיו מעוררת אותו להשתדל ולהוסיף יותר.

אמנם, יהודי צריך לעבוד על עצמו (להלחם עם הטבע כו') שלא יהי' לו נוגע פירסום הדבר, אלא עצם הענין;

אבל אעפ"כ, מכיון שהדבר דורש עבודה ויגיעה, מובן, שאי־אפשר להמתין עד שיפעל בעצמו שלא יהי' נוגע לו ענין הפירסום (ובמילא, יכול לעבוד עבודתו בכל השלימות באופן ד"הצנע לכת"), שהרי צריכים להציל את יוסף...

ובפרט "יוסף גו' בן אחר"[131], היינו, שישנו יהודי שנמצא במעמד ומצב ד"אחר", וצריכים לעשות ממנו "בן"[132], ובמילא, אי־אפשר לדחות זאת אפילו לרגע אחד, כי אם, "חטוף ואכול חטוף ושתי"[133],

ומכיון שלעת־עתה נמצא בדרגא כזו שהפירסום יועיל להוסיף בעבודתו בהצלת יוסף — צריכים לפרסם את הדבר.

ועד"ז מובן בנוגע לענייננו — שיש לפרסם ע"ד הפעולות בכל הענינים האמורים, כאמור, "מצוה לפרסם עושי מצוה".

כב. ולכן:

כדאי ונכון שבכל מקום ומקום שבו יעסקו בג' הענינים האמורים — פעולות עם ילדי ישראל, זקני ישראל, ושאר הפעולות של "בית־חב"ד" — ישלחו דו"ח מפורט על כל הפעולות שנעשו במקום ההוא,

ומה טוב — שישלחו גם תמונות, תמונה מ"בית־חב"ד", תמונה מכנס והתוועדות שמחה של "צבאות־השם", זקני ישראל, ואלו שבגילים שבינתיים, או תמונה משאר פעולות כיו"ב (כרגיל במדינה זו, שכאשר מראים תמונה, פועל הדבר יותר מריבוי דברים...),

על מנת "לפרסם עושי מצוה" — עי"ז שידפיסו את הדו"חות והתמונות בחוברת או כרך בפ"ע, בדפוס נאה ומהודר, "זה א־לי ואנוהו"[134], "התנאה לפניו במצוות . . בדיו נאה בקולמוס נאה כו'"[135].

---

130) מיכה ו, ח. 131) ויצא ל, כד. 132) ראה אוה"ת עה"פ (רכ, א ואילך). ועוד. 133) ל' חז"ל — עירובין נד, א. וראה אג"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' רסו. "מבוא" לקונטרס ומעין ע' 22. 134) בשלח טו, ב. וראה לקו"ש חי"א ע' 241. וש"נ. 135) שבת קלג, ב. וש"נ.

ובפרטיות יותר — בנוגע לקביעת זמן לכל הנ"ל:

המדובר הוא אודות פעולות שייעשו במשך תקופה זו, מאז התחלת ההתעוררות בזה — י"ט כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר הזקן, ולפנ"ז — יו"ד כסלו, חג הגאולה של בנו וממלא מקומו, אדמו"ר האמצעי, עד לסיום התקופה — יו"ד טבת.

ולהעיר, שגם עשרה בטבת הוא יום שיש בו מעלה מיוחדת:

ידוע מ"ש האבודרהם[136] והובא גם בב"י[137] ש"אפילו הי' (עשרה בטבת) חל בשבת, לא היו יכולים לדחותו ליום אחר, מפני שנאמר בו[138] בעצם היום הזה ("סמך מלך בבל אל ירושלים בעצם היום הזה"), כמו ביום הכיפורים" (כמדובר כמ"פ[139]).

וע"פ הכלל[140] "לפום צערא אגרא", מובן, שלפי־ערך חומר התענית (צער ועינוי) דעשרה בטבת יותר מכל שאר התעניות (שאינו נדחה מפני השבת), הרי גם ענין השכר ("אגרא") הוא יותר מבכל שאר התעניות — כאשר בינתיים יבוא משיח צדקנו, שאז יבטלו כל הצומות, "ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר[141] צום הרביעי גו' וצום העשירי יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים"[142], היינו, שהיו"ט דעשרה בטבת יהי' באופן נעלה יותר משאר הימים טובים הקשורים עם הפיכת שאר הצומות.

ובהתאם לכך, ישתדלו לשלוח את הדו"חות והתמונות מכל הפעולות דתקופה זו — לקראת עשירי בטבת, כולל — החלטות טובות מכאן ולהבא (לאחרי עשירי בטבת), להוסיף ולהעלות בקודש יותר ויותר.

ולאחרי כן, לקראת יום העשירי — "העשירי יהי' קודש"[143] — דחודש שלאח"ז, עשירי בשבט, יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו — יתפרסמו הדברים (בלי־נדר) באופן של דפוס.

... כה. לאחרי אריכות הדברים הנ"ל בתור מאמר המוסגר — נחזור לענייננו, לסיכום הדברים:

בכל מקום ומקום ישתדלו להוסיף בכל הענינים האמורים לעיל — בנוגע לילדי ישראל, זקני ישראל, ושאר הפעולות ד"בתי־חב"ד".

---

160) פ"ד מ"ט. 161) פ"ו מ"ד. 162) רמב"ם הל' חובל ומזיק פ"ג ה"ה — בשיעור דיום הש"ק. וראה שיחת ש"פ מקץ סכ"ח.

ומכיון ש"מצוה לפרסם עושי מצוה" (עוד לפני שיפעלו לשנות את טבע העולם שלא יהי' נוגע ענין של "פרסומת"...) — ישלח כאו"א דו"ח מפורט, ביחד עם תמונות, ע"ד הפעולות שנעשו בתקופה זו, החל מיו"ד כסלו, עד לעשירי בטבת, על מנת לפרסמם בדפוס.

וכאמור, את הדו"חות והתמונות ישלחו עד לעשירי בטבת — יהפך לשמחה [במקום "סמן מלך בבל אל ירושלים" באופן בלתי־רצוי, יהי' הענין ד"אתהפכא חשוכא לנהורא", "סמך" למעליותא[163], כאשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים], וכדי שלא יהי' שום עיכוב — יכתבו ע"ג המעטפה שתוכנה קשור עם יו"ד כסלו, ובמעטפה זו יכניסו אך ורק דו"חות ותמונות הנ"ל, ללא עירוב ענינים אחרים, ועאכו"כ — שאלות וספיקות כו', ובאופן כזה תהי' אפשרות להכין את כל החומר לדפוס, באופן שיהי' מוכן לקראת יו"ד שבט, יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ועד אז — בודאי תהי' כבר הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", ונשיא דורנו בתוכם, ובמילא, ביחד עמו (יסיימו, ועכ"פ) יהנו מהדו"חות והתמונות, ובפרט — כשיהיו מודפסים, כאמור, באופן ד"זה א־לי ואנוהו", "בדיו נאה . . בקולמוס נאה", כך שיוכלו להשתמש בזה גם לאחרי כן, כפי שמבאר אדמו"ר הזקן באגה"ק[164] שבתקופה הראשונה דימות המשיח, קודם תחה"מ, אין מצוות בטלות[165].

*

כו. כאן המקום להתעכב על "קלאָץ־קשיא" בקשר לענין דהפצת המעיינות חוצה:

ידוע סיפור החסידים[166] שבהיות רבינו הזקן במאסר, נכנסו אצלו פעם אחת רבו הרב המגיד עם הבעש"ט נ"ע, מעלמא דקשוט. — רבינו הזקן לא הכיר מימיו את הבעש"ט, אמנם, בראותו שנכנס לפני הרב המגיד, הבין שזהו הבעש"ט. ושאל אותם רבינו הזקן למה מגיע לו זה (הישיבה במאסר) ומה תובעים ממנו? והשיבו לו, שנתחזק עליך הקטרוג על שאתה אומר דברי חסידות הרבה ובגילוי כו'. ושאל אותם: ואם אצא מכאן האם אפסוק מלומר דברי חסידות? והשיבו לו: כיון שהתחלת לא תפסוק, ואדרבה, לכשתצא תאמר יותר. ע"כ תוכן הסיפור.

ובכן, בסיפור זה ישנם ב' שאלות, ושניהם — "קלאָץ־קשיא": (א) כיצד

---

163) ראה לקו"ש ח"כ ע' 518 ואילך. לקו"ש עשרה בטבת תשד"מ ס"ג. ועוד. 164) סימן כו. 165) לשלימות הענין — ראה גם שיחת ש"פ ויגש ס"ג. 166) בית רבי ח"א פט"ז (בהערה).

יתכן שאצל רבינו הזקן הי׳ מקום לשאלה וקס״ד האם עליו **לפסוק**, ח״ו, מלומר דברי חסידות. (ב) מבחינת ההלכה — כיצד יתכן לברר שאלה זו אצל נשמות **מעלמא דקשוט**, כדלקמן.

כז. שאלה א׳:

ידוע[167] הסיפור שאירע עוד בחיי הרב המגיד, שנמצא כתב של דברי חסידות שהתגלגל כו׳, ונעשה קטרוג על המגיד כו׳, עד שרבינו הזקן ביטל את הקטרוג ע״י הסברת משל, לבן מלך שנחלה בחולי עצום, ולא מצאו תרופה למחלתו, כי אם, ליקח את האבן היקרה שבכתר המלכות, שבה תלוי כל היוקר דכתר המלך, לשחקה ולערבה במים, ולשפוך על שפתיו של בן המלך, כדי שכולי האי ואולי תיכנס טפה אחת לפיו, ותציל את חייו.

ועפ״ז נשאלת שאלה פשוטה: כאשר הי׳ קטרוג על המגיד (כו״כ שנים לפני הקטרוג על רבינו הזקן) — ביטל רבינו הזקן קטרוג זה, ע״י ההסברה שפירסום והפצת החסידות הוא דבר הכי המוכרח, **פיקוח־נפש**, הצלת חייו של בן המלך, וא״כ, כיצד יתכן שרבינו הזקן ישאל את המגיד האם **להפסיק**, ח״ו, מלומר דברי חסידות — וכי יש מקום אצל רבינו הזקן לקס״ד כזו, לאחרי שהסביר בעצמו שזהו״ע של פקו״נ ממש?!

כח. ושאלה ב׳:

ישנו כלל שפס״ד בתורה שייך **לנשמה בגוף** דוקא — התורה ״לא בשמים היא״[168]. וכל זה — אפילו כאשר יש דעה כזו למטה בארץ, כסיפור הגמרא[168] ש״יצתה בת קול ואמרה מה לכם אצל ר״א שהלכה כמותו״, כדעת ר״א, **נשמה בגוף**, ואעפ״כ אמרו ״לא בשמים היא״, מכיון שדעת הרוב היתה באופן אחר, והתורה אמרה ״אחרי רבים להטות״[169].

וכמבואר גם בדרוש הידוע בלקו״ת[170] ד״ה קא מפלגי במתיבתא דרקיע כו׳ קוב״ה אמר טהור וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא כו׳, בביאור דעת הפוסקים שספיקו טמא[171], אע״פ שקוב״ה אמר טהור — מכיון ש״לא בשמים היא״.

ולא עוד, אלא שאע״פ שאמרו ״מאן נוכח, נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני אני יחיד בנגעים אני יחיד באהלות״, נשמה בגוף, וס״ל טהור — מ״מ, ״כיון **דבשעת יציאת נשמה** הוא דאמר הכי, הוי בכלל לא בשמים היא״[172].

כלומר: פלוגתת הראשונים אם הלכה כרבה בר נחמני אם לאו, היא —

---

167) ״התמים״ ח״ב ע׳ מט. ח״ח ע׳ נ. אג״ק אדמו״ר מוהריי״צ ח״ג ע׳ שכו ואילך. ועוד. 168) ב״מ נט, ב. 169) משפטים כג, ב. וראה רמב״ם הל׳ סנהדרין רפ״ח. 170) תזריע כב, סע״ב ואילך. 171) רמב״ם הל׳ טומאת צרעת ספ״ב. 172) כס״מ שם.

האם פס"ד שנאמר בשעת יציאת נשמה הוא בגדר פס"ד של נשמה בגוף (והלכה כמותו), או בגדר של פס"ד של נשמה בעולם האמת (ותורה "לא בשמים היא"), שכן, החילוק שבין לפני יציאת הנשמה ולאחרי יציאת נשמה הוא חילוק של רגע בלבד, כך ש"קשה לצמצם" או "אי אפשר לצמצם"[173], ובמילא, יש פלוגתא בדבר.

וא"כ, נשאלת שאלה על רבינו הזקן — ע"פ נגלה: כיצד יכול לברר פס"ד להלכה (אם להפסיק או להמשיך באמירת דברי חסידות) אצל נשמות מעלמא דקשוט — תורה "לא בשמים היא"?!

הנשיא בדור ההוא הי' — **רבינו הזקן**, שלכן, ישב **הוא** במאסר, לא רק **בתור** א' מתלמידי המגיד והבעש"ט, כי אם, בתור נשיא ישראל, הן בפנימיות התורה והן בנגלה דתורה, וא"כ, כיצד יש מקום — ע"פ נגלה דתורה — **שנשיא הדור**, שהוא זה שצריך לקבוע את הפס"ד בתורה, ישאל ויברר פס"ד להלכה **אצל נשמות מעלמא דקשוט**?!

וכאמור, באיזה ענין היתה השאלה — בענין שכבר היתה הכרעה **למטה**, **ה**כרעה זו נתקבלה גם **למעלה**, שהרי בתחילה הי' קטרוג למעלה על המגיד, **ו**ע"י הכרעת רבינו הזקן (שגילוי תורת החסידות הו"ע של פקו"נ) בטל הקטרוג **למעלה**!

כט. שאלות אלו הם, כאמור, בבחינת "קלאָץ־קשיות", אך דא עקא, **כ**מדובר כמ"פ שברובא דרובא דוקא על "קלאָץ־קשיות" לא שמים לב!

ועאכו"כ בענין האמור — הרי **פוחדים** בכלל להכנס לשקו"ט בדבר, **ו**הגע עצמך: כשמדובר אודות **רבינו הזקן, המגיד והבעש"ט** — כיצד באים **אנשים כערכנו** להתערב ולחקור האם הי' מקום שרבינו הזקן ישאל אצלם והם **יענו** לו, והאם הוצרך רבינו הזקן לשמוע להם אם לאו ח"ו?! כיצד מתערב "**בן הכפר**" בעניניהם של "**שרי המלך**"?!...

אבל אעפ"כ, לאחרי ככלות הכל, הרי מדובר אודות **דין והלכה** בתורה — "**לא בשמים היא**", ובמילא, יש צורך בביאור והסבר כיצד יכולים נשמות **מ**עלמא דקשוט לפסוק הלכה!

ונוסף לזה, כאמור, מהי הקס"ד לשאלה בדבר — לא יגרע ענין זה **מ**־הנהגה טובה שנהגתי שלשה פעמים"[174], ובנדו"ד, לימוד התורה — "**מ**עיינות" דפנימיות התורה, ובאופן של הפצה עד למקום ה"חוצה", ועאכו"כ — ענין של **פקו"נ**, אשר, מטעם זה נתקבל הדבר למטה ולמעלה, ובאופן

---

173) חולין כח, ב. וש"נ. רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"ט ה"ח. 174) נוסח "סדר התרת נדרים" **ד**ער"ה.

שנתבטלו הקטרוגים כו׳ — זמן רב לפני נשיאותו של רבינו הזקן.

ואעפ״כ, שואל רבינו הזקן את המגיד והבעש״ט כיצד עליו להתנהג — בנוגע לאמירת דברי חסידות — לאחרי י״ט כסלו[175].

ל. ובכל אופן, יש כאן הוראה ולימוד בנוגע למעשה בפועל:

כאשר עוסקים בהפצת המעיינות חוצה, יכול לבוא מישהו — יהי׳ מי שיהי׳ — ולטעון: מספיק! העולם אינו יכול לקבל יותר, שכן, ריבוי כזה עלול לבטל את הגבלות העולם! ״וואָס הייסט ער גייט חרב מאַכן די וועלט״?!...

ישנו אמנם הענין ד״חד חרוב״[176], אבל אעפ״כ, ענין זה יהי׳ באלף השביעי, ״יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים״, ובינתיים, נמצאים אנו בשנת תשמ״ו, ובמילא, יש להמתין עד לסיום אלף הששי, שאז יהי׳ הענין ד״חד חרוב״.

[ומובן, שאין הכוונה לחורבן באופן בלתי־רצוי ח״ו, אלא אדרבה — שעי״ז באים לעילוי הכי גדול בעולם. וע״ד המבואר בהקדמת חלק שני דספר התניא בענין ״שבע יפול צדיק וקם״[177] (״מאן דנפיל מדרגי׳ איקרי מית״[178], ענין של חורבן כו׳) — ש״צריך לילך ממדרגה למדרגה . . ובין מדרגה למדרגה טרם שיגיע למדרגה עליונה ממנה, הוא בבחי׳ נפילה ממדרגה הראשונה״. דוגמא לדבר — ע״ד שמצינו[179] אצל ר׳ זירא שהתענה מאה (או ארבעים[180]) תעניות כדי לשכוח תלמוד בבלי (לא פסקי ההלכות ח״ו, שהרי ״השוכח דבר אחד ממשנתו . . מתחייב בנפשו״[181], כי אם, דרך הלימוד באופן של שקו״ט ופלפול[182]), שעי״ז יוכל לבוא ללימוד תלמוד ירושלמי].

ובכן, בענין זה ישנו פס״ד של הבעש״ט והמגיד, הלכה למעשה — ״אין למדין הלכה לא מפי לימוד כו׳ עד שיאמרו לו הלכה למעשה״[183] — ומעשה בפועל — ״מעשה רב״[184] — של רבינו הזקן, שלא זו בלבד שאין מקום לשינוי וחלישות, ח״ו, בהפצת המעיינות חוצה, אלא אדרבה — ״לכשתצא תאמר יותר״ (כפי שאכן הי׳ בפועל ממש), כהוראת ימי חנוכה: ״מוסיף והולך״, היינו, להוסיף כהנה וכהנה בהפצת המעיינות חוצה.

לא. ובהתאם לכך, היתה גם הכרזה[185] שכל אלו שיש ברשותם כתבים של דרושי חסידות שעדיין לא נדפסו — ישלחום להנהלת קה״ת, על מנת להוציאם־לאור בדפוס (וכדאי שיציינו ע״ג המעטפה שזהו״ע הקשור עם יו״ד כסלו, ע״ד האמור לעיל (סכ״ה)).

---

175) ביאור הענין — ראה לקמן סל״ד ואילך. 176) ר״ה לא, א. סנהדרין צז, סע״א. 177) משלי כד, טז. 178) ראה זח״ג קלה, ב. 179) ב״מ פה, סע״א. 180) גירסת הרש״ל שם. 181) אבות פ״ג מ״ז. 182) ראה התוועדויות תשמ״ג ח״ג ע׳ 1369. ועוד. 183) ב״ב קל, ב. 184) שבת כא, א. וש״נ. 185) בשיחת נר ה׳ דחנוכה סי״ד.

ואשרי חלקו וגדול זכותו של כל מי שיסייע בהוצאה־לאור והדפסת דרושי חסידות — לזכות את הרבים בהפצת המעיינות חוצה, אשר, ענין זה קשור עם זכות הרבים בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה[186], גאולת כל בנ"י, ביחד עם גאולת השכינה[187].

ויה"ר שכל ענינים אלו יהיו מתוך שמחה, אשר, שמחה זו פורצת כל ההגבלות, עד לפריצת גדרי הגלות, ויתירה מזה — קיום היעוד[188] "פרזות תשב ירושלים",

במהרה בימינו ממש, ובפשטות, למטה מעשרה טפחים, בעגלא דידן ממש.

* * *

186) ראה אגה"ק דהבעש"ט (נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ). 187) ראה מגילה כט, א. ועוד. 188) זכרי' ב, ח. 189) קדושים יט, כו. 190) פרש"י עה"פ. וראה שו"ע יו"ד סקע"ט ס"ג. 191) ראה שיחת מוצאי ש"פ וילך תשל"ט ס"מ. מוצש"ק נצבים תשמ"ה סי"ט. ועוד. 192) ראה ירושלמי שקלים פ"ה ה"ד.

QUOTAS & QUESTIONS

שם:

_____

Masul Alef

WEEKLY QUOTA

Masul Beis

FIVE DAYS
OF LEARNING

MASLUL ALEF · WEEKLY QUOTA

Learn pp. 15–20. of the Motzaei Shabbos Mikeitz sicha. Begin on p. 42 and stop before se'if כו on p. 47.

☐ I learned this week's sicha

1 How does the Rebbe use Nakdimon ben Gurion's tzedakah to explain what Chassidei Chabad could learn from the claim that they were doing too little?

2 Which peulos did the Rebbe ask Chabad Houses to expand?

3 What lesson about publicizing a mitzvah does the Rebbe draw from Reuven's attempt to save Yosef?

4 What did the Rebbe ask each community to send in by Asarah B'Teves?

DAY 1 · THE FIFTH CHANUKAH LICHT

Learn the sicha of the fifth night of Chanukah, pp. 7-11. Begin at se'if ח on p. 396 and stop before se'if יד on p. 400.

☐ I learned today's sicha

1 What happens for the first time on the fifth night when you compare the number of candles according to Beis Hillel and Beis Shammai?

2 How does the Rebbe connect Beis Shammai's פוחת והולך and Beis Hillel's מוסיף והולך to סור מרע and עשה טוב?

3 How does the Rebbe apply the mitzvah of השבת הגזילה to what the yetzer hara takes away from kedushah?

DAY 2 · ADDING IN CHASSIDUS AND SIMCHA

Learn pp. 11-14. Begin at se'if יד on p. 400 and continue to the end of the fifth-night sicha.

☐ I learned today's sicha

1 What practical steps did the Rebbe call for to increase hafatzas hamaayanos?

2 How did the Rebbe want the daily Chanukah farbrengens to follow the pattern of the candles?

3 Why did the Rebbe ask that the niggun "ופרצת" be sung at the end of the rally?

DAY 3 · כדבעי ליה למיעבד

Learn the Motzaei Shabbos Mikeitz sicha, pp. 15-17. Begin on p. 42 and stop before se'if כא on p. 44.

☐ I learned today's sicha

1 How did the Frierdiker Rebbe explain the yearning that the government doctor noticed in the Alter Rebbe?

2 How does the Rebbe use Nakdimon ben Gurion's tzedakah to explain what Chassidei Chabad could learn from the claim that they were doing too little?

3 Which peulos did the Rebbe ask Chabad Houses to expand?

DAY 4 · PUBLICIZING THE PEULOS

Learn pp. 17-20. Begin at se'if כא on p. 44 and stop before se'if כו on p. 47.

☐ I learned today's sicha

1 What lesson about publicizing a mitzvah does the Rebbe draw from Reuven's attempt to save Yosef?

2 What did the Rebbe ask each community to send in by Asarah B'Teves?

3 How does the Rebbe connect the Abudraham's discussion of Asarah B'Teves falling on Shabbos to the Yom Tov it will become?

DAY 5 · THE ALTER REBBE IN PRISON AND THE SPREAD OF CHASSIDUS

Learn pp. 20-24. Begin at se'if כו on p. 47 and continue to the end of the Motzaei Shabbos Mikeitz sicha.

☐ I learned today's sicha

1 Why does the mashal of the king's crown jewel make it surprising that the Alter Rebbe asked whether he should continue teaching Chassidus?

2 Why does "לא בשמים היא" raise a question about asking the Baal Shem Tov and the Maggid for guidance on this matter?

3 How does the instruction "לכשתצא תאמר יותר" connect to Chanukah's "מוסיף והולך"?

ועד תלמידי התמימים העולמי
VAAD TALMIDEI HATMIMIM HAOLAMI